

Möjlighet till delpension (partiell särskild avtalspension) i KAP-KL

Den 1 januari 2006 trädde ett nytt kommunalt pensionsavtal (KAP-KL) i kraft. Avtalet ger möjlighet för en arbetstagare och en arbetsgivare att träffa enskild överenskommelse om *partiell särskild avtalspension*, som är detsamma som *delpension*. Att få en delpension beviljad är ingen rättighet, men alla har möjlighet att ansöka och förhandla om delpension.

Det finns inget regelverk som styr den enskilda överenskommelsen om delpension. Du och din arbetsgivare kan fritt komma överens om följande:

1. Delpensionens omfattning.
2. Delpensionstid.
3. Vilken delpensionsnivå som ska gälla.
4. Om pensionsavgift för avgiftsbestämd ålderspension ska slutbetalas.
5. Om samordning ska ske med annan inkomst under delpensionstid.

Denna information beskriver vad du bör tänka på om du träffar en enskild överenskommelse om delpension med din arbetsgivare. Till informationen hör också ett exempel på hur en sådan överenskommelse kan se ut.

1. Delpensionens omfattning

Du och din arbetsgivare kan fritt komma överens om hur mycket du får minska din sysselsättningsgrad, det vill säga hur mycket du får gå ner i arbetstid med delpension. Delpensionen beräknas på det lönebortfall som följer av arbetstidsminskningen.

I de allmänna bestämmelserna (AB 05) finns en rekommendation om att man vid deltidsanställning bör sträva efter en genomsnittlig arbetstid på minst 17 timmar i veckan. Vid lägre sysselsättningsgrad minskar försäkringsbeloppet från tjänstegrupplivförsäkringen (TGL-KL) till de efterlevande om du skulle avlida.

2. Delpensionstid

Du och din arbetsgivare kan fritt komma överens om från vilken tidpunkt och hur länge delpensionen ska betalas ut. Det finns ingen lägsta ålder i KAP-KL för att få delpension beviljad. Rimligt är ändå att delpension kan vara aktuellt de sista åren i arbetslivet. Som längst kan delpension betalas ut till och med den månad du fyller 67 år.

Det är viktigt att delpensionen betalas ut ända fram till den tidpunkt du börjar ta ut din ålderspension.

3. Delpensionsnivå

Du och din arbetsgivare kan fritt komma överens om delpensionsnivån, det vill säga hur stor kompensation du får för lönebortfallet som uppkommer på grund av arbetstidsminskningen. Det finns inga anvisningar i KAP-KL om vilken nivå som är rimlig. I kapitlet om särskild avtalspension i KAP-KL finns en tabell som reglerar kompensation till vissa yrkesgrupper som har rätt till hel särskild avtalspension. Kompensationsnivån för dessa grupper kan beskrivas som ett spann mellan 55 och 73,5 procent av pensionsunderlaget.

Ett riktmärke skulle också kunna vara det statliga delpensionsavtalet som ger 60 procent av lönebortfallet. Om du till exempel går ner från heltid till halvtid med en delpensionsnivå på 60 procent betyder det att du sammanlagt (lön plus delpension) har 80 procent av din tidigare inkomst att leva på.

Lönebortfallet kan beräknas på flera olika sätt, till exempel:

- Arbetstidsminskningen i procent multiplicerad med den pensionsgrundande lönen (KAP-KL §9) före arbetstidsminskningen.
- Arbetstidsminskningen i procent multiplicerad med pensionsunderlaget (KAP-KL §18).

4. Slutbetalning av avgiftsbestämd ålderspension

Du och din arbetsgivare kan fritt komma överens om pensionsavgiften till din avgiftsbestämda ålderspension enligt KAP-KL ska slutbetalas. Att pensionsavgiften slutbetalas innebär att din ålderspension inte blir lägre när du minskar din arbetstid på grund av delpension. Kommer du och din arbetsgivare inte överens om slutbetalning kommer pensionsavgiften till din avgiftsbestämda ålderspension att beräknas på den deltidslön arbetsgivaren betalar.

För att åstadkomma en slutbetalning av pensionsavgiften till avgiftsbestämd ålderspension kan ålderspensionsavgiften beräknas på det avgiftsunderlag (KAP-KL §12) som gällde före arbetstidsminskningen. Avgiftsunderlaget förändras sedan i samma grad som lönen under delpensionstiden.

Vill arbetsgivaren inte gå med på att pensionsavgiften till avgiftsbestämd ålderspension ska slutbetalas, kan en möjlig kompromiss vara att istället beräkna pensionsavgiften med deltidslönen plus delpensionen som avgiftsunderlag. Det betyder att du får en lägre ålderspension än om du inte gått ner i arbetstid med delpension, men den blir inte lika låg som om pensionsavgiften hade beräknats på enbart deltidslönen.

Din lagstadgade pension kommer att påverkas av att du går ner i tid på grund av delpension. Eftersom det handlar om ett fåtal år i slutet av arbetslivet, och eftersom du fortsätter att tjäna in lagstadgad pension på deltidslönen, påverkas pensionen inte så mycket.

5. Samordning med förvärvsinkomst

Du och din arbetsgivare kan komma överens om att din delpension ska samordnas med annan förvärvsinkomst under delpensionstid.

Kommer ni överens om att samordning ska ske, innebär det att arbetsgivaren har rätt att minska din delpension med den lön du får för eventuellt annat arbete när du är delpensionsledig.

6. Värdesäkring

Enligt KAP-KL räknas delpensionen upp varje år med prisutvecklingen i samhället.